

روش تدریس پرسشی و پاسخ

در این روش، شاگرد تلاش می‌کند با کوشش‌های ذهنی، از معلوم به مجهول حرکت کند. از این روست که نامگذاری این روش به روش تدریس سقراطی توجیه‌پذیر می‌شود. در روش حاضر، معلم هنگام جلب توجه شاگرد به مطلب یا درس جدید و تدریس آن، مستقیماً به بیان مطلب نمی‌پردازد؛ بلکه با طرح سؤال‌های منظم، فعالیت ذهنی شاگردان را در مسیر مطالب و مفاهیم جدید قرار داده، آن‌ها را هدایت می‌کند، تا خودشان به کشف مفاهیم جدید توفیق یابند. این روش، برای مرور مطالبی که قبلاً آموخته شده، و یا ارزشیابی میزان درکی که شاگردان از مفهوم درس دارند، و برای پرورش قدرت تفکر آنان روش بسیار مؤثری است. اما سؤالات باید با توجه به زمینه‌های علمی شاگردان طرح گردند و به گونه‌ای مطرح شوند که توجه آنان را برانگیزد و ذهن آنان را به حرکت درآورد.

سؤال‌های که از قالب‌بندی درستی برخوردارند، ویژگی‌های زیر باید داشته باشند:

- (۱) استفاده از ساده‌ترین کلمات
- (۲) سؤال‌ها باید واضح و روشن باشد
- (۳) سؤال باید معقول باشد
- (۴) سؤال باید مربوط باشد
- (۵) سؤال باید جواب برانگیزه باشد.

بهتر است، سؤال‌ها تفکر و چالش‌افزا باشند. سؤال نباید پیش پا افتاده باشد و باید میزان دانش و فهم فراگیرنده را بسنجد.

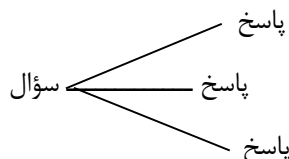
انواع سؤال‌ها:

سؤال‌های واگرا و همگرا:

«سؤال‌های همگرا»، سؤال‌هایی هستند که فقط یک پاسخ درست دارند. این نوع سؤال‌ها را «سؤال‌های بسته» هم می‌نامند.

پاسخ _____ سؤال

«سؤال‌های واگرا» متفاوت از سؤال‌های همگرا هستند. این سؤال‌ها طیفی از پاسخ‌ها را از سوی دانش‌آموز می‌طلبند. به این سؤال‌ها، سؤال‌های باز هم گفته می‌شود.

مراحل اجرای روش تدریس پرسشی و پاسخ

* مرحله نخست بیان و شرح هدف

در مرحله حاضر، هدف درس را اعلام می‌کنیم و آن را برای درک بیشتر دانش‌آموزان شرح می‌دهیم. شرح و بیان هدف باید با استفاده از واژه‌های ساده و عاری از ابهام باشد تا از تفسیرپذیری هدف پیشگیری شود.

*** مرحله دوم: پرسش و پاسخ**

در این مرحله، تلاش می‌کنیم با پرسش‌های پی‌گیر، دانش‌آموزان را وادار کنیم تا پاسخ‌های مناسبی را ارائه دهند. بر این باوریم که نباید همه پرسش‌ها از جانب معلم باشد، بلکه باید دانش‌آموزان را هم به سؤال پرسیدن ترغیب کنیم. به یاد داشته باشیم به سادگی به پرسش‌های دانش‌آموزان پاسخ ندهیم و پرسش‌های پیش پا افتاده را هم نپرسیم، همچنین، نباید به دانش‌آموزان پاسخ‌های ناقصی داده شود.

*** مرحله سوم: نتیجه گیری**

جمع‌بندی به سازماندهی پایانی موسوم است. یعنی فعالیت ذهنی گوناگون ایجاد شده باید به نتیجه‌ای ختم شود. در این مرحله هم از پرسش و پاسخ مدد می‌گیریم.

